

Alexandre Dumas
**El comte
de Montecristo**

Traducció de Jesús Moncada

ALEXANDRE DUMAS

El comte de Montecristo

Traducció de Jesús Moncada

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Le Comte de Monte-Cristo*

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).

Tots els drets reservats.

Primera edició: febrer del 2017

Disseny de la coberta: Planeta Art & Disseny
Fotografia de la coberta: © Marc Owen-Arcangel

© de la traducció: hereva de Jesús Moncada, 2005
© d'aquesta edició: Edicions 62 s.a.,
Av. Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona
info@edicions62.cat
www.edicions62.cat

Fotocompost a Víctor Igual, s.l.
Aragó, 390, 7.ª planta, 08013 Barcelona
Imprès a Egedsa

DIPÒSIT LEGAL: B. I. 300-2017

ISBN: 978-84-297-7566-2

L'ARRIBADA. MARSELLA

El 24 de febrer de 1815, el guaita de Nôtre-Dame de la Garde va albirar el veler de tres pals *Pharaon*, procedent d'Esmirna, Trieste i Nàpols.

Com de costum, un pràctic va sortir immediatament del port, va passar a frec del castell d'If i va abordar el vaixell entre el cap de Morgiou i l'illa de Rion.

També com de costum, l'esplanada del fort Saint-Jean s'havia omplert de curiosos, perquè, a Marsella, l'arribada d'un vaixell és sempre un gran esdeveniment sobretot quan es tracta, com en el cas del *Pharaon*, d'un de construït, ormejat i estibat a les drassanes de l'antiga colònia focea,¹ i que pertany a un armador de la ciutat.

Mentrestant, el vaixell s'acostava. Havia travessat feliçment l'estret obert per alguna sacsejada volcànica entre l'illa de Calasareigne i la de Jaros, havia doblat Pomègue i navegava amb les tres gàbies, el floc i la cangrea, però tan lentament i amb un aire tan trist, que els curiosos, amb aquest instint que pressent una desgràcia, es preguntaven què havia pogut succeir a bord. Tanmateix, els experts en navegació s'adonaven que, si hi havia hagut un accident, no podia haver afectat la nau, atès que navegava amb totes les condicions d'un vaixell perfectament governat: es preparava per ancorar, duia els obencs del bauprès despenjats, i, a la vora del pràctic que es disposava a dirigir el *Pharaon* per l'estreta bocana del port de Marsella, un jove de moviments ràpids i mirada viva vigilava tots els moviments del vaixell i repetia cadascuna de les ordres del pilot.

La vaga inquietud que planava sobre la multitud havia colpit particularment un dels espectadors de l'esplanada de Saint-Jean fins al punt que no va poder esperar l'entrada del vaixell al port; va saltar a una petita barca i va ordenar que remessin cap al *Pharaon*, al qual van atènyer en front de l'ansa de la Réserve.

En veure venir aquell home, el jove mariner va abandonar el seu lloc al costat del pràctic i, amb el barret a la mà, va anar a recolzar-se a la borda del vaixell.

Era un xicot entre divuit i vint anys, alt, esvelt, amb uns esplèndids ulls

negres i cabells de banús; tot ell tenia l'aire calmós i decidit propi dels homes acostumats des de la infància a lluitar contra el perill.

—Ah, és vostè, Dantès! —va exclamar l'home de la barca—. ¿Què ha passat? ¿Quina és la causa d'aquest aire de tristesa que hi ha a bord?

—Una gran desgràcia, senyor Morrel! —li va respondre el jove—. Una gran desgràcia sobretot per a mi: a l'altura de Civitavecchia, vam perdre el bon capità Leclère.

—¿I la càrrega? —va preguntar vivament l'armador.

—Ha arribat a bon port, senyor Morrel. Crec que, pel que fa a això, vostè quedarà content, però el pobre capità Leclère...

—¿Què li va passar, doncs? —va preguntar l'armador, visiblement alleujat—. ¿Què li va passar, doncs, al bon capità?

—Va morir.

—¿Va caure al mar?

—No, senyor, va morir d'una febre cerebral enmig de dolors horribles.

Després va girar-se cap als seus homes:

—Ep, atenció! Cadascú al seu lloc per a l'ancoratge!

La tripulació va obeir. Els vuit o deu mariners que la formaven van llançar-se alhora a les escotes, les plomes, les drisses, els flocs i els briols de les veles.

El jove mariner va contemplar amb mirada indolent l'inici de la maniobra, i, en veure que les seves ordres anaven a ser executades, va girar-se de nou cap al seu interlocutor.

—¿I com va succeir, doncs, la desgràcia? —va continuar l'armador, reprenent la conversa on el xicot l'havia deixada.

—Déu meu, senyor, de la manera més imprevisible: després d'una llarga conversa amb el comandant del port, el capità Leclère va abandonar Nàpols molt trasbalsat. Al cap de vint-i-quatre hores, va començar a tenir febre; tres dies després, era mort...

»Vam fer-li els funerals ordinaris i, decentment amortallat amb un coi, amb una bala de canó del trenta-sis lligada als peus i una altra al cap, reposa a l'altura de l'illa del Giglio. Li'n portem a la vídua la creu d'honor i l'espasa. Fer la guerra deu anys contra els anglesos —va continuar el jove amb un somriure malenconiós—, per acabar morint com tothom, al seu llit...

—Caram, senyor Edmond, què vol fer-hi! —va replicar l'armador, que semblava consolar-se de pressa—. Tots som mortals, i cal que els vells deixin lloc als joves. Si no fos així, no avançaríem, i, de moment que vostè m'assegura que la càrrega...

—Es troba en bon estat, senyor Morrel, li'n responc. Crec que en pot treure pel cap baix 25.000 francs de benefici.

A continuació, com que acabaven de deixar enrere la torre rodona, el jove mariner va cridar:

—Preparats per carregar les gàbies, el foc i la cangrea. No feu el ronsa! L'ordre va ser executada amb tanta rapidesa com en un vaixell de guerra.

—Arrieu-ho i carregueu-ho tot!

Després de l'última ordre, amb totes les veles arriades, el vaixell va avançar d'una manera gairebé insensible, movent-se només per l'impuls adquirit.

—I ara, si vol pujar, senyor Morrel —digué Edmond Dantès veient la impaciència de l'armador—, aquí té el comptable, el senyor Danglars, que surt de la seva cabina i que li donarà tota la informació que vostè pugui desitjar. Pel que fa a mi, he de vigilar l'ancoratge i endolar el vaixell.

L'armador no s'ho va fer repetir. Va agafar un cable que va llançar-li Dantès i, amb una traça que hauria fet honor a un home de mar, va pujar pels esglaons clavats al flanc bombat del buc. Dantès, mentrestant, tornant al seu lloc de segon, cedia la conversa a la persona que havia anunciat amb el nom de Danglars, que sortia de la cabina i es dirigia efectivament cap a l'armador.

El nouvingut era un home de vint-i-cinc a vint-i-sis anys, de cara força sorruda, obsequiós amb els superiors, insolent amb els subordinats. Això, afegit a la seva funció d'agent comptable, que sempre constitueix un motiu de repulsió per als mariners, el feia en general tan mal vist per la tripulació com estimat, en canvi, era Dantès.

—I bé, senyor Morrel —digué Danglars—, suposo que ja sap la desgràcia, ¿oi?

—Sí, sí. Pobre capità Leclère! Era una persona ferma i honesta!

—I sobretot un excel·lent marí, envellit entre el cel i l'aigua, com s'escau a un home encarregat dels interessos d'una casa tan important com la Morrel i fills —va respondre Danglars.

—Tanmateix —va dir l'armador tot seguint amb la mirada Dantès, que buscava el seu ancoratge—, em sembla que no cal ser tan vell mariner com vostè diu, Danglars, per conèixer l'ofici. Vet aquí el nostre amic Edmond, que fa el seu com algú que no necessita demanar consell a ningú.

—Sí —va dir Danglars mentre llançava a Dantès una mirada obliqua en la qual va brillar un esclat d'odi—, sí, és jove, i la joventut no dubta de res. Amb prou feines va morir el capità, ell va prendre el comandament sense consultar ningú i ens va fer perdre un dia i mig a l'illa d'Elba en lloc de tornar directament a Marsella.

—Pel que fa a prendre el comandament del vaixell —va dir l'armador—, era el seu deure com a segon; quant a perdre un dia i mig a l'illa d'Elba, va equivocar-se, a menys que el vaixell no tingués alguna avaria per reparar.

—El vaixell es trobava tan bé com jo, i com desitjo que es trobi vostè,

senyor Morrel; aquell dia i mig es va perdre per pur caprici, pel plaer de baixar a terra, això és tot.

—Dantès —va dir l'armador girant-se cap al jove—, vingui.

—Perdoni, senyor —li va respondre Dantès—, seré amb vostè d'aquí a un segon.

Després va adreçar-se a la tripulació:

—Amolleu!

L'àncora va caure a l'instant, la cadena va lliscar amb estrèpit. Malgrat la presència del pilot, Dantès no va moure's del seu lloc fins que la darrera maniobra va quedar enllestida.

—Abaixeu el gallardet a mig pal —va dir aleshores—, poseu el pavelló a mitja asta, encreueu les vergues!

—Ja ho veu —va dir Danglars—, li ben asseguro que ja es considera el capità.

—I, de fet, ho és —va dir l'armador.

—Sí, tret que li falta la signatura de vostè i la del seu soci, senyor Morrel.

—Caram! ¿I per quin motiu no hem de donar-li el lloc? —va fer l'armador—. És jove, ja ho sé, però el trobo d'allò més adequat i molt expert en la feina.

Danglars va arrufar fugaçment les celles.

—Perdoni, senyor Morrel —va dir Dantès mentre s'acostava—, ara que el vaixell ja és ancorat, estic a la seva disposició. ¿M'havia cridat, oi?

Danglars va recular un pas.

—Volia preguntar-li per què va aturar-se a l'illa d'Elba.

—Ho ignoro, senyor: vaig complir l'última ordre del capità Leclère, que, quan es moria, m'havia donat un paquet per al gran mariscal Bertrand.²

—¿El va veure, doncs, Edmond?

—¿A qui?

—Al gran mariscal.

—Sí.

Morrel va mirar al seu voltant i va endur-se Dantès a part.

—¿I com es troba l'emperador? —va preguntar vivament.

—Bé, pel que jo vaig poder veure.

—¿Aleshores va veure també l'emperador?

—Va entrar al despatx del mariscal mentre jo hi era.

—¿Va parlar amb ell?

—Més aviat ell va parlar amb mi, senyor —va dir Dantès amb un somriure.

—¿I què li va dir?

—Va fer-me preguntes sobre el vaixell, la data de la partida cap a Marsella, la ruta que havia seguit i la càrrega que portava. Crec que, si el vaixell hagués anat buit i jo n'hagués estat el propietari, hauria intentat com-

prar-lo; però vaig dir-li que jo només n'era el segon i que el veler pertanyia a la firma Morrel i fills. «Ah, ah!», va dir, «els conec. Els Morrel són armadors de pares a fills, i un Morrel servia en el mateix regiment que jo quan estàvem de guarnició a Valença.»

—Redéu, és veritat! —va exclamar l'armador, d'allò més content—. Es tractava de Policar Morrel, el meu oncle, que va arribar a capità. Dantès, digui al meu oncle que l'emperador s'ha recordat d'ell i veurà plorar el vell *grognard*.³ Caram, caram —va continuar l'armador, tot clavant un copet amistós a l'espatlla del jove—, va fer bé, Dantès, de seguir les instruccions del capità Leclère i aturar-se a l'illa d'Elba, encara que, si arribava a saber-se que va portar un paquet al mariscal i va parlar amb l'emperador, el podria comprometre.

—¿I per què m'ha de comprometre, senyor? —va dir Dantès—. No sé ni solament què portava, i l'emperador només va fer-me les preguntes que hauria fet al primer nouvingut. Perdoni, però, veig que arriben els de sanitat i els duaners. ¿Em permet, oi?

—Faci, faci, benvolgut Dantès.

El jove va allunyar-se, i, mentre ho feia, Danglars es va acostar.

—I bé, sembla que li ha donat bones raons per a la seva escala a Portoferraio, ¿oi?

—Excel·lents, benvolgut senyor Danglars.

—Ah, millor —va respondre aquest—. Sempre és penós veure que un company no compleix el seu deure.

—Dantès ha fet el seu —va replicar l'armador—, i no hi ha res a dir. Va ser el capità Leclère qui va ordenar-li fer aquella escala.

—A propòsit de Leclère, ¿no li ha donat cap carta seva?

—¿Qui?

—Dantès.

—A mi, no! ¿Que en tenia una?

—Jo creia que, a més del paquet, el capità Leclère li havia confiat una carta.

—¿De quin paquet em parla, Danglars?

—Doncs, del que Dantès va deixar a Portoferraio.

—¿I com sap, vostè, que hi havia un paquet per deixar a Portoferraio? Danglars va envermellar.

—Passava per davant de la porta del capità, era entreoberta, i el vaig veure com donava el paquet i la carta a Dantès.

—No me n'ha parlat —va dir l'armador—, però, si aquesta carta existeix, me la donarà.

Danglars va reflexionar un moment.

—Aleshores, senyor Morrel, li prego que no parli d'això amb Dantès, dec haver-me equivocat.

El jove tornava en aquell moment, Danglars va allunyar-se.

—¿I bé, benvolgut Dantès, ja està lliure?

—Sí, senyor.

—La cosa no ha estat gaire llarga.

—No, he donat als duaners la llista de les mercaderies; pel que fa a la consigna, havien enviat amb el pràctic un home al qual he lliurat els nostres papers.

—¿Ha enllestit la feina aquí, aleshores?

Dantès va fer un cop d'ull ràpid al seu voltant.

—Sí, tot es troba en ordre —va dir.

—¿Pot venir, doncs, a dinar amb nosaltres?

—Dispensi'm, senyor Morrel, li prego que m'excusi, però dec la meva primera visita al pare. Això no vol dir, però, que no li agraeixi l'honor que em fa.

—És just, Dantès, és just. Sé que és un bon fill.

—¿Sap si es troba bé el meu pare? —va preguntar Dantès amb una certa vacil·lació.

—Crec que sí, benvolgut Edmond, encara que no l'hagi vist.

—Sí, s'està tancat en el seu piset.

—Això demostra almenys que no li ha faltat res durant l'absència de vostè.

Dantès va somriure.

—El pare és orgullós, senyor, i, encara que li hagués mancat tot, dubto que hagués demanat res a ningú d'aquest món, tret de Déu.

—Doncs, bé, després d'aquesta primera visita, comptem amb vostè.

—Caldrà que m'excusi una vegada més, senyor Morrel, però, després d'aquesta primera visita, he de fer-ne una altra no menys entranyable per a mi.

—Ah, és veritat, Dantès, oblidava que, als Catalans, algú deu esperar-lo amb tanta impaciència com el pare: la bella Mercedes.

Dantès va somriure.

—Ah, ah! —va dir l'armador—. Ara ja no em sorprèn gens ni mica que ella hagi vingut tres vegades a demanar-me notícies del *Pharaon*. Diable! No es pot queixar, Edmond, té una amant molt bufona!

—No és la meva amant, senyor —va dir, seriós, el jove mariner—, és la meva promesa.

—A vegades, és la mateixa cosa —va dir l'armador, rient.

—No pas pel que fa a nosaltres, senyor —va respondre Dantès.

—Au, au, benvolgut Edmond —va continuar l'armador—, no voldria retenir-lo. S'ha preocupat prou pels meus afers perquè jo li doni lleure per als seus. ¿Necessita diners?

—No, senyor; tinc totes les pagues del viatge, és a dir gairebé tres mesos de sou.

—És un xicot assenyat, Edmond.

—Afegeixi que tinc un pare pobre, senyor Morrel.

—Sí, sí, ja sé que és un bon fill. Vagi, doncs, a veure el pare: jo també tinc un fill i m'empiparia molt amb qui el retingués lluny de mi després d'un viatge de tres mesos.

—¿Aleshores, em permet que me'n vagi? —va dir el jove tot saludant.

—Sí, a menys que no hagi de dir-me alguna cosa més.

—No.

—¿No va donar-li una carta per a mi, el capità Leclère, abans de morir?

—Li hauria resultat impossible escriure, senyor, però això em recorda que he de demanar-li uns quants dies de permís.

—¿Per casar-se?

—Primer per això, després per anar a París.

—Entesos, entesos, agafi's el temps que vulgui, Dantès. Descarregar el vaixell el tindrà ocupat ben bé sis setmanes, i amb prou feines tornarem a salpar abans de tres mesos... D'aquí a tres mesos, però, caldrà que sigui aquí. El *Pharaon* —va continuar l'armador tot donant uns copets a l'espantalla del jove mariner— no podria sortir al mar sense el seu capità.

—¿Sense el seu capità? —va exclamar Dantès mentre els ulls li brillaven d'alegria—. Vagi amb compte amb el que diu, senyor, perquè acaba de respondre a les esperances més secretes del meu cor. ¿És que té la intenció de nomenar-me capità del *Pharaon*?

—Si només depengués de mi, li allargaria la mà, benivolgut Dantès, i li diria: això està fet. Tinc, però, un soci i vostè ja sap el refrany italià: *Chi ha compagno ha padrone*.⁴ Almenys, però, ja tenim resolta la meitat de la feina, perquè vostè ja compta amb una de les dues veus. Deixi a les meves mans aconseguir-li l'altra, faré tot el que pugui.

—Oh, senyor Morrel —va exclamar el jove mariner, amb llàgrimes als ulls, mentre agafava les mans de l'armador—, gràcies en nom del meu pare i de Mercedes!

—Està bé, Edmond, està bé, hi ha un Déu al cel per a la bona gent, què dimonis! Vagi a veure el pare, vagi a veure Mercedes i torni després a veure'm.

—¿No vol, però, que el torni a terra?

—No gràcies, em quedo a passar comptes amb Danglars. ¿Ha estat content d'ell durant el viatge?

—Depèn del sentit que doni a la pregunta, senyor. Com a bon company, no, perquè crec que no m'estima d'ençà del dia que, com a conseqüència d'una petita disputa que vam tenir, vaig cometre la bestiesa de proposar-li d'aturar-nos deu minuts a l'illa de Montecristo per resoldre la qüestió; una proposta que jo no hauria hagut de fer-li i que ell va refusar amb raó. Si em pregunta per ell com a comptable, crec que no hi ha res a dir i que vostè quedarà content de la manera que ha fet la feina.

—A veure, però, Dantès —digué l'armador—, si vostè fos capità del *Pharaon*, ¿conservaria Danglars de bona gana?

—Capità o segon, senyor Morrel —va respondre Dantès—, sempre mostraria la més gran consideració pels qui tenen la confiança dels meus armadors.

—Entesos, Dantès, entesos, ja veig que és un xicot com cal en tots els aspectes. No vull retenir-lo més: vagi-se'n, m'adono que està neguitós.

—¿Puc comptar, doncs, amb el permís?

—Ja li dic que se'n vagi.

—¿Em permet agafar la seva llanxa?

—Agafi-la.

—A reveure, senyor Morrel, i moltíssimes gràcies.

—A reveure, benivolgut Edmond, i bona sort!

El jove marí va saltar a la llanxa, va seure a popa i va ordenar que el portessin a la Canebière.⁵ Dos tripulants van inclinar-se de seguida sobre els remes i l'embarcació va lliscar tan ràpidament com era possible enmig de les mil barques que obstrueixen la mena de carrer estret que va, entre dues fileres de vaixells, des de l'entrada del port al moll d'Orleans.

L'armador, somrient, va seguir-lo amb els ulls fins a la vora, va veure'l saltar a les lloses del moll i perdre's de seguida enmig de la gernació bigarrada, que, des de les cinc del matí fins a les nou del vespre, embussa el famós carrer de la Canebière, del qual els focs moderns se senten tan orgullosos, els quals, de la manera més seriosa del món i amb l'accent que dóna tant de caràcter al que diuen, afirmen que, si París tingués la Canebière, París seria una petita Marsella.

Quan va girar-se, l'armador va veure darrere seu Danglars, que, aparentment, semblava esperar ordres, però que, en realitat, seguia el jove marí amb els ulls.

Tanmateix, hi havia una gran diferència entre les expressions de la doble mirada que seguia el mateix home.